

Leerstoel Cariologie en Endodontologie door Marie-Charlotte Huysmans

Een terugblik op een bewogen decennium

De afgelopen 10 jaren waren veelbewogen, voor de afdeling Tandheelkunde en zeker ook voor de leerstoel Cariologie en Endodontologie. In 2012 vormden we nog, samen met de leerstoel Preventieve en Sociale Tandheelkunde van Gert-Jan Truin, de vakgroep PCT: Preventieve en Curatieve Tandheelkunde. Gert-Jan ging in 2012 met emeritaat. De vakgroep bestond, natuurlijk in wisselende bezetting over de jaren, uit zo'n 40 personen. Onderzoekers en docenten, op de gebieden van endodontologie, cariologie, kindertandheelkunde, conserverende tandheelkunde en preventieve tandheelkunde.

Dagje Uit PCT 2019.

We zaten op de derde verdieping en bezetten de hele zuidzijde met kantoren en een eigen 'vakgroepspraktijk'. Aan de oostkant was een koffiehoek, die in de pauzes druk gebruikt werd, waar verjaardagen en jubilea werden gevierd. Daarnaast stond de pingpongtafel: en geliefde ontspanningsplek.

In 2013 startte de verbouwing van het gebouw Tandheelkunde en we verkasten naar de Thomas van Aquinostraat. Een nieuwe koffiehoeke kwam er nog wel, maar ver van de klinieken was de toeloop toch al veel minder. En de pingpongtafel stond in de kelder. De tijd op de nieuwe plek was zeker niet slecht: we voelden ons eindelijk echt deel van de Radboud Universiteit, je kwam er ook eens andere mensen tegen dan tandartsen! Voor het Tandheelkundegevoel of het Radboudumc-gevoel was het misschien iets minder bevorderlijk. En het onderzoekslaboratorium? Dat zat helemaal op het NXP-terrein, 15 minuten met de fiets!

In 2016 mochten we terug ons gebouw in, en we wonden snel aan het heerlijk lichte gebouw, aan de gezellige drukte in de “kantoortuin” en aan de prachtige nieuwe klinieken. Nog iedere dag merken bezoekers op, nieuwe patiënten en gasten, hoe mooi het gebouw is, en dat moeten we dan zeker beamen. Het onderzoekslab liep vooruit op de transitie, en consolideerde de samenvoeging die al op het NXP-terrein was ingezet, waarbij het PCT-lab samen met Jan Ruben, onze research-technicus, volledig werd geïntegreerd. De docenten en onderzoekers van de vakgroep PCT vonden een plekje aan de zuidoostzijde, en toen we ook de vijfde verdieping inleverden (want eerlijk is eerlijk, we hadden de ruimte niet echt nodig), gingen we gewoon een verdieping naar beneden. Voor mij was het een van de mooiste jaren van mijn loopbaan: midden tussen ‘mijn’ bloeiende vakgroep, Frank Olderaan op zijn best in het MT met Francis en Ewald, toeloop van nieuwe jonge en meer ervaren collega’s.

Eind 2018 kwam er een einde aan de vakgroep PCT. Door de kanteling van de organisatie, met de vorming van pijlers (onderwijs, onderzoek, patiëntenzorg en ondersteuning), verdween er een steeds meer knellende scheiding tussen vooral docenten van verschillende “bloedgroepen”. Dat betekende wel dat de afstand tussen het onderzoek, met de leerstoelgroepen, en de docenten toenam. Een aspect waar we nog steeds wat mee worstelen! PCT nam afscheid met een knal, met een laatste kerstbijeenkomst bij Marie-Charlotte thuis op zolder. PCT: Perfecte Coöperatie Teneinde....

Waar zijn we trots op?

Terugkijkend is er te veel om op te noemen: docenten die in de prijzen vielen, mooie nieuwe cursussen die werden ontwikkeld (bijvoorbeeld de profielen, met inbreng van cosmetische tandheelkunde, endodontologie en kindertandheelkunde vanuit PCT), populaire PAO-T cursussen. De kunde, toewijding en inzet van de PCT-docenten was groot, en ik ben ervan overtuigd dat zij een onmisbaar aandeel hebben gehad in de geweldige beoordelingen van de opleiding door de studenten. De pijler onderwijs presenteert zich apart, waardoor hier niet uitgebreid wordt ingegaan op de prestaties op gebied van onderwijs. Wel zullen we wat zaken op gebied van onderzoek op een rijtje zetten.

Het onderzoek werd enige jaren aangeduid met de thema-naam Tandweefselverlies. Een beetje een onhandig woord, we hebben de naam ook snel weer laten vallen, maar die deed wel recht aan de aandoeningen waarop we ons richtten: cariës en gebitslijtage. Het onderzoek richtte zich op diagnostiek, preventie, en restauratieve behandeling van deze aandoeningen, waarbij secundaire cariës en levensduur van restauraties een belangrijk onderdeel vormden.

Op het terrein van secundaire cariës, ofwel cariës naast restauraties, werden 4 promoties afgerond, en voor het levensduuronderzoek waren dat er ook 4. Het levensduuronderzoek maakte vooral gebruik van praktijkgegevens, aanvankelijk uit de praktijk van Niek Opdam zelf, maar na het opzetten van het Practice Based Research netwerk, werden dit al snel tientallen praktijken, met gegevens over tienduizenden patiënten en honderdduizenden restauraties. De langgewenste klinische studie naar gebitslijtage, opgezet door Niek Opdam en Bas Loomans (met Cees Kreulen van Orale Functieer) was gestart en zou leiden tot het Radboud Tooth Wear Project. Binnen dat onderwerp vonden 4 promoties plaats. Tot slot, rond 2012 kwam ik in contact met de afdeling Hematologie, wat leidde tot een klinische en onderzoekssamenwerking op het gebied van de mondgezondheid van stamceltransplantatiepatiënten, die al tot internationale projecten en 1 promotie heeft geleid.

Het onderzoek van een leerstoelgroep staat of valt met de promovendi: zij doen het harde werk, zij stellen de lastige en originele vragen en zij zorgen voor de mooiste feestjes. Er zijn binnen de leerstoelgroep in het afgelopen decennium in totaal 15 onderzoekers gepromoveerd, waarvan 2 in samenwerking met Wuhan, China (in het kader van Global Oral Health, geleid door Jo Frencken); 7 in samenwerking met Pelotas, Brazilië, 5 “gewone” Nederlandse promovendi en 1 Brit. Stephanie van Leeuwen en Mark Laske zijn nog steeds werkzaam als onderzoeker in de leerstoelgroep, Verônica Pereira de Lima en Shamir Mehta in de leerstoelgroep van Bas, en Audrey Hollanders die binnenkort zal promoveren is nu al tot het docentenkorps togetreden.

China / Verenigd Koninkrijk	Pelotas	Nederland
Xi Chen. 2012	Jovito Skupien. 2016	Jorien Hamburger. 2015
Hu Xuan. 2013	Françoise van de Sande. 2016.	Nicolien Kuper. 2015. Cum Laude
	Anelise Montagner. 2016	Mark Laske. 2019
Shamir Mehta, 2021	Tamires Maske. 2018	Bernadette Sterenborg, 2019
	Cacia Signori, 2019	Stephanie van Leeuwen, 2020
	Kaue Collares 2019	
	Verônica Pereira de Lima, 2021	

*Fotocollage van de gepromoveerden van de leerstoel in de periode 2012-2021.
Met dun geel randje: Shamir en Verônica, die nog verbonden zijn aan leerstoel OF&RT. Dik
geel omrand: Nicolien, Stephanie en Mark, die nog verbonden zijn aan de leerstoel C&E.*

In de afgelopen 10 jaar zijn er vanuit de kern van de leerstoelgroep meer dan 150 internationale publicaties verschenen, en meer dan 20 boekhoofdstukken en consensuspapers. Niek Opdam heeft met zijn Practice Based Research een grote impact gehad op de wijze waarop er over levensduur van restauraties wordt gedacht en geschreven. Bas Loomans heeft met zijn Radboud Tooth Wear Project een ijzersterk concept ontwikkeld voor longitudinaal klinisch onderzoek, in samenhang met patiëntenzorg en onderwijs. Beide heren zijn internationaal erkend expert op hun gebied. De samenwerking met de Federale Universiteit van Pelotas (UFPEL) in Brazilië heeft een zeer grote rol gespeeld in de successen van de afgelopen jaren, een samenwerking die heeft geleid tot uitzicht op een meer permanente uitwisseling van staf, waarbij we hopen dat Max Cenci een centrale rol zal spelen in de toekomst van de leerstoel.

Stand van zaken

Op dit moment bestaat de leerstoelgroep uit:

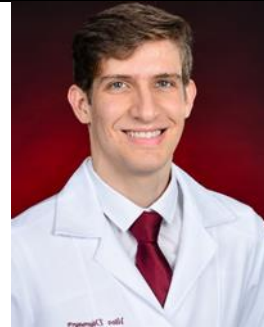
Senior-onderzoekers	
----------------------------	--

<p>Prof dr Marie-Charlotte Huysmans Leerstoelhouder en Hoofd van de pijler Onderzoek Voornaamste onderzoeksgebied: relatie tussen mondgezondheid en algemene gezondheid, bij mensen met chronische ziekten. Fulltime Nijmegen: onderzoek, onderwijs en 1 dag CBT (stamceltransplantatie-groep).</p>	
<p>Dr Niek Opdam UHD Voornaamste onderzoeksgebied: Practice Based Research, klinische besliskunde. Naast onderzoek werkzaam in onderwijs, en vooral post- initieel onderwijs, en 1 dag verwijspraktijk in Den Bosch. Gaaf in 2023 met pensioen, maar zal zeker nog bij post- initieel onderwijs betrokken blijven.</p>	
<p>Dr Max Cenci Voornaamste onderzoeksgebieden: klinische besliskunde, cariologie, beoordeling van (kwaliteit van) onderzoek en onderzoekers. Vanaf najaar 2022 in Nijmegen voor onderzoek, daarnaast algemene praktijk onder supervisie (voorbereiding BIG- registratie).</p>	
<p>Dr Renske Thomas UD, parodontoloog Voornaamste onderzoeksgebied: relatie tussen mondgezondheid en algemene gezondheid, bij mensen met chronische ziekten. Werkt 1 dag in Nijmegen voor begeleiding promovendi en masterscripties, heeft daarnaast eigen parodontologiepraktijk in Epe</p>	
<p>Dr Mark Laske Post-doc Voornaamste onderzoeksgebied: Practice Based Research, data-linking. Projecten ORANGE- FORCE en Kuraray. Gepromoveerd in 2019, sindsdien werkzaam in Oslo, Noorwegen. Vanaf zomer 2022 weer in Nederland (onderzoek, CBT en algemene praktijk).</p>	

<p>Dr Stephanie van Leeuwen, Post-doc Voornaamste onderzoeksgebied: speekselveranderingen na hematopoietische stamceltransplantatie. Begeleider van Lucky en Marjolein. Gepromoveerd in 2020. Sindsdien kwaliteits-medewerker van de pijler Onderzoek en docent-coördinator Wetenschap 1.</p>	
<p>Promovendi</p>	
<p>Marjolein Bulthuis, tandarts In vierde jaar van promotietraject. Houdt zich bezig met xerostomie en speekselflow na hematopoietische stamceltransplantatie. Werkt daarnaast in de jeugdtandverzorging.</p>	
<p>Lucky van Gennip, tandarts In derde jaar promotietraject. Houdt zich bezig met parodontale situatie voor en na hematopoietische stamceltransplantatie. Werkt daarnaast in de algemene praktijk.</p>	
<p>Audrey Hollanders, tandarts Gaaf in juni 2022 promoveren op een proefschrift over lokale factoren in het ontstaan van secundaire cariës. Werkt sinds kort als docent aan de opleiding en daarnaast in de jeugdtandverzorging.</p>	
<p>Jaisson Cenci, tandarts In derde jaar van promotietraject: joint PhD tussen Pelotas en Nijmegen. Komt vanaf augustus 2022 voor een jaar naar Nijmegen. Onderwerp: beoordeling van onderzoekers.</p>	

Vitor Digmayer Romero, tandarts.
In derde jaar van promotietraject: joint PhD tussen Pelotas en Nijmegen. Komt vanaf augustus 2022 voor een maand of 3 naar Nijmegen. Onderwerp: aspecten van beslissingen rond secundaire cariës (kosteneffectiviteit, AI).

Toekomstplannen

Begin 2022 staat de leerstoelgroep voor grote uitdagingen: Door vertrek van Bas Loomans en herverdelen van de leeropdrachten, is de restauratieve tandheelkunde uit de leerstoelgroep verdwenen. Daarnaast zal Niek Opdam per zomer 2023 met pensioen gaan. Een heroriëntering van de leerstoel is nodig: zie het als een verbouwing, waar we, net als het gebouw Tandheelkunde, met een prachtig nieuw profiel uit zullen komen.

Thema's voor de komende 5 jaren zullen zijn:

- We willen de deelgebieden Kindertandheelkunde en Endodontologie versterken, met waar mogelijk promotietrajecten, in samenwerking met de Pijler Onderwijs. Op dit moment zijn er al 2 projecten in voorbereiding.
- Door Max Cenci zal het thema secundaire cariës worden uitgebouwd, met name in de richting van klinische beslistkunde. Tevens wordt met Braziliaanse partners gestreefd naar klinisch onderzoek op dit gebied.
- Het onderzoek op het gebied van de mondgezondheid van stamceltransplantatiepatiënten wordt voortgezet en uitgebreid met andere patiëntengroepen uit het Radboudumc. Op dit moment zijn er gesprekken gaande met 2 andere afdelingen.
- De link tussen mondgezondheid en algemene gezondheid staat ook centraal in ons aandeel in het project ORANGE-FORCE, waarin ons Practice Based Research een volgende stap zal maken, in de richting van data-linking met huisartsgegevens.